

6. Pavelcu, V., *Invitație la cunoașterea de sine*, Editura Științifică, București, 1970.
7. Pitariu, H.D., *Managementul resurselor umane: Evaluarea performanțelor profesionale*, Editura All Beck, București, 2000.
8. Rime, B., *Comunicarea socială a emoțiilor*, Editura Trei, București, 2009.
9. Simon, H. A., *Controlul motivațional și emoțional al cogniției*, Credis, București, 2007.
10. Zlate, M., *Tratat de psihologie organizațional-managerială*, Editura Polirom, Iasi, 2004.

ORIENTĂRILE VALORICE ÎN STRUCTURA DE PERSONALITATE LA TINERI

POPESCU Cristina, lector

Summary

This article says about the place of the values in the personality structure. I mentioned that values are relative and that same feelings provide the genesis of values, and that our freedom to want all what we want to want provides values. Also I wrote about the self conscience and that it gives birth to our personality and that the role of each person in his life is to find the meaning of his life. Values have a specific role in direction the behavior.

Definiția pe care ne-o dă dicționarul explicativ spune că „valorile sunt în fapt relativ la modul de definire a necesităților sociale și a principiilor generale ce structurează viața socială, ele depind, prin urmare, de reprezentările indivizilor despre nevoile pe care le au, despre obiectele și scopurile existenței umane”. Orice reprezentare sau impresie este legată de sentimente de plăcere/neplăcere, aprobare/ dezaprobare, stări sufletești care se impun ca sentimente însoțitoare ale valorilor. Meinong subliniază rolul absolut al sentimentului în determinarea valorii dar, continuă autorul, nu orice sentiment constituie condiția genezei valorii, ci numai acela prin care se ia atitudine față de obiecte; „un lucru are valoare când satisface o trebuință a noastră”. Iar Schmöller, ca, de

altfel, mai târziu, și reprezentantul pragmatismului contemporan, R. Perry, identifica valoarea cu utilitatea (valoare = ceva bun, folositor; nonvaloare = ceea ce este nefolositor sau vătămător), cu ceva ce satisface interesele umane;

Dacă la Richter valoarea se confundă cu scopul, cu tot ceea ce este dorit, N. Hartman merge mai departe, condiționând calitatea valorii de calitatea scopului. L. Lavelle atribuie calitatea de valori acelor lucruri sau acțiuni care devin mijloace de expresie sau realizare a cerințelor spiritului. „Orice valoare este, indivizibil, obiectul unei dorințe (...) motorul voinței, însă judecata este arbitrul ei”. Pentru gânditorul francez, valoarea este unitară, eternă, indestructibilă, militantă în sensul că este rezultatul unei voințe. În același spirit, existențialiștii resping criteriile obiective de valorizare și ierarhizare a valorilor, valoarea apare ca un act preferențial întemeiat de voință, izvorât dintr-o trăire autentică a vieții; eu sunt acela care alegându-mi scopurile îmi întemeiez valoarea lor. „Activitățile umane sunt echivalente, devine lipsit de importanță ce preferi – nota S. de Beauvoir – totul este să preferi”. [P. ANDREI, *Filozofia valorii*, Polirom, Iași 1997, 29]. Libertatea mea, scria J.P. Sartre, este „unicul fundament al valorilor și nimic nu mă poate justifica de a adopta cutare sau cutare valoare, cutare sau cutare scară de valori”. [Les Chemins de la liberté (Drumurile libertății): vol.I, *L'Âge de raison (Vârsta rațiunii)*, 1945;]

„Prima naștere a personalității” se leagă de momentul cristalizării „conștiinței de sine”, care presupune și raportarea critică la propriile acte de conduită, la propriile dorințe, prin comparare cu alții; aplicarea la sine a acelorași criterii, condiții și restricții care se aplică altuia. Întreaga evoluție a personalității se desfășoară pe fondul interacțiunii contradictorii dintre „conștiința obiectivă” și „autoconștiința”. Acesta este un proces de desprindere, formulare și integrare permanentă de semnificații, criterii, de simboluri și modele acționabile care se desfășoară după, cu totul, alte legi, decât comportamentele care definesc individul ca ”dat” biologic.

În structura și dinamica personalității sunt incluse nu aspecte de ordin fizic ale corpului în sine, ci semnificația lor valorică, ce se

cristalizează în cadrul relațiilor interpersonale și al aprecierilor sociale; nu percepția sau gândirea în sine, ci conștiința valorii lor în realizare eului prin compararea cu alții.

De aici, facem apel la teoriile personalității, și anume, teoria rolurilor, a cărei reprezentanți sunt Dj. Mid, I. Blumer, M. Kun, fiind concomitent reprezentanți ai psihologiei sociale americane. Dj. Mid consideră că omul se află în relație reciprocă permanentă cu societatea, de aceea nu putem presupune comportarea personalității. Dj. Mid și adeptul său, M. Kun consideră că mecanismul de bază și structură a personalității este esența de rol a ei. M. Kun accentuează că individul formează planurile sale de conduită în corespundere cu rolurile și locurile sale în grupurile referente. Atitudinea sa față de sine ca față de obiect este cel mai bun indiciu al acestor planuri de conduită. Apariția teoriei rolurilor e legată de lupta împotriva behaviorismului. Reprezentanții teoriei rolurilor își închipuie că omul acționează în viața sa ca „cineva” sau ca membru al colectivului: ca „fiu”, ca „tată”, ca „lector”, etc. Omul nu e o personalitate abstractă, el e întotdeauna purtătorul unor anumite norme, drepturi, îndatoriri. Aceasta însă nu înseamnă că omul conștient joacă un rol, că omul e în calitate de actor. Dezvoltarea psihicului uman, al activității psihice are loc numai în procesul interpretării unui careva rol. Rolul se formează în procesul vieții. După părerea lui Dj. Mid și M. Kun, rolul este funcția comunicării între oameni. Adesea teoria rolurilor e numită teorie a așteptărilor (nu poți juca rolul, neștiind ce poziție să ocupi în viață). Rolul poate fi jucat într-un plan, nereal, imaginat, verbal, de aceea teoria rolurilor e strâns legată de problema psiholingvisticii. Reprezentanții teoriei rolurilor acordă o mare atenție situațiilor de joc la copii, anume cazurile, când ei, în joc, interpretează careva roluri. Acceptând un rol în joc, copilul se dezvoltă, se învață să cunoască lumea, relațiile interumane. Personalitatea copilului se formează în situațiile de joc. Este foarte amplu utilizată terapia prin joc. Căutarea sensului vieții în teoria lui Victor Francl (1905), psiholog și psihiatru

austriac, autorul concepției logo-terapiei, conform căreia un factor important în conduita omului este tendința de a găsi și realiza sensul vieții, care există în lumea exterioară. Omul nu-și pune această întrebare, ci răspunde la ea prin faptele și acțiunile sale reale. Rolul sensului îl îndeplinesc valorile – acele noțiuni universale de sens, ce generalizează experiența umană. Francl descrie trei tipuri de valori, care pot face viața omului conștientă, cu sens: Ț valorile de creație (munca); Ț valorile de retrăire (dragoste); Ț valorile relațiilor (poziția omului formată conștient în situații critice de viață, care nu pot fi schimbate). Realizând scopul, omul se realizează, în primul rând, pe sine, auto-actualizarea este doar un product colateral, accesoriu al îndeplinirii scopului. Conștiința este organul, care-l ajută pe om să diferențieze, care, din sensurile unei situații concrete este pentru om veridic. Francl evidențiază trei dimensiuni (parametri) ontologice (sau niveluri ale existenței): Ț biologic; Ț psihologic; Ț poetic (spiritual). Anume în ultimul sunt localizate sensurile și valorile, ce joacă un rol determinat în direcționarea conduitei. Libertatea voinței, după părerea lui V. Francl, este nedespărțită de responsabilitatea pentru alegerile efectuate, fără de care libertatea voinței se transformă în samovolnicie. Logo-terapia este bazată pe conștientizarea de către pacient a responsabilității față de căutarea și realizarea scopului vieții sale în orice situații [inclusiv în situații critice de viață]

Valorile derivă din concepția noastră despre om și necesitățile fundamentale ale naturii sale. Indiferent de domeniul din care fac parte – economic, politic, juridic, etic, filosofic, științific, artistic etc., – atât prin geneză, funcționalitate, cât și prin modul cum evoluează, se transformă, se integrează într-un sistem sau intră în conflict cu el, valorile poartă o netăgăduită pecete istorică. Tabla de valori a fiecărei epoci istorice este un sistem deschis, articulat în fluxul unor transformări diacronice, ele motivează acțiunea umană și fundamentează formarea personalității acestuia.

Bibliografie

1. Alain, Lieury, Manual de psihologie generală, Bordas, Trad. de Iulia Hașdeu-Oradea, Paris, 1990.
2. Cosmovici, Andrei, Psihologie generală, Ed. Porom, Iași, 1996.
3. Dinu, Mihai, Comunicarea: repere fundamentale, Ed. Științifică, București, 1997.
4. Ey, Henri, Conștiință, Trad. Din l. franceză de Dinu Grama, Ed. Științifică, Ediția a II-a, București, 1997.
5. Nervi de sezon Blog filozofic
<https://tonysss.wordpress.com/2007/11/08/teoria-valorilor/>

TULBURĂRI EMOȚIONALE LA ȘCOLARII MICI

RACU Iulia, dr., conf. univ.

Summary

Every child, like every person has emotions, states, and feelings. An intense life can generate various disorders. Children are emotionally fragile. Some of the emotional problems at school children: are anxiety, aggressiveness and depression. Types, determinant factors, sign of advertisement of pupils emotional problems are listed and described.

Actualmente, profesorii și psihologii școlari menționează, deseori, că se confruntă în școală cu unii școlari mici ce se deosebesc în sens negativ de ceilalți copii. În categoria „școlarii mici dificili” intră diverși elevi: școlari mici cu anxietate, școlari mici ce manifestă agresivitate și școlari mici cu depresie.

Una dintre cele mai stringente probleme cu care se confruntă copiii și preadolescenții, după cum menționează A. Prihojan, este **anxietatea** [8]. Școlarul mic anxios trăiește o stare nedefinită de primejdie, anticipează nereușita, nerealizarea, manifestă o stare de teamă față de posibilele evaluări sociale. În fața unei sarcini noi încearcă senzația de incapacitate, de inaptitudine pentru cerința atribuită și de aici tendința de a fugi de evidență și responsabilitate. Treptat, se simte tot mai nesigur de propriile mijloace și posibilități, devine pesimist. Trăiește în forul său interior experiențe umiltoare,